

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Mindre berigelsesforbrydelser m. m.).

(Lovforslaget (nr. 193) findes i tillæg A. sp. 5125, fremsættelsen i tidenden sp. 3390).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Birte Weiss: Vi har i de seneste år haft en til tider endda meget heftig debat om domstolenes forpligtelse til at følge med samfundets ændrede moralopfattelse. Det har også ført til en diskussion om juristernes uddannelse og manglende forståelse for den sociale virkelighed, som mange af deres klienter kommer fra, en diskussion, som jo spiller en vis rolle i forbindelse med dette lovforslag, der netop pålægger domstolene hensyntagen til lovovertrederens, som der står i lovforslaget, almindelige personlige og sociale forhold. Særlig i forbindelse med småkriminaliteten, som dette lovforslag handler om, er forståelsen af sammenhængen mellem årsag og virkning væsentlig, for ikke at sige afgørende.

I det hele taget er der grund til at glæde sig over forslaget, som med sin almindelige nedkriminaliseringstendens er et vigtigt led i den kriminalreform, vi har talt om nu i snart mange år, og som gennemføres etapewis.

Hvis vi skal bruge den lidt brede pensel, kan man sige, at forslaget drejer sig om, at man skal have mindre straffe for mindre alvorlige berigelsesforbrydelser. Det sker ved ændring af en række af straffelovens meget omdiskuterede paragraffer, bl.a. § 80, § 285 og § 287. Det drejer sig dels om en fjernelse af henvisningen til gerningsmandens tidligere vandel, som jo hidtil har spillet en alt for stor rolle ved strafudmålingen, dels om ophævelse af den særlige straffesamme på 3 år ved gentagne berigelsesforbrydelser; men først og fremmest drejer det sig om en bredere anvendelse af § 287, som i sin nye formulering gør bøde og hæfte obligatorisk for mindre berigelsesforbrydelser. Er der formildende omstændigheder, kan straffen helt bortfalde.

I den forbindelse bør man naturligvis også nævne de mildere regler for betinget dømt, som igen kommer på afveje. Den

holdningsændring hos domstolene, som lovforslaget lægger op til, skyldes en blandt fagfolk stigende erkendelse af, at fængselsmiljøet ofte virker befordrende for kriminalitet eller måske sagt lidt mere bramfrit, at det af og til er et dårligere produkt, der kommer ud fra fængslet, end det, man satte ind. Det må være et vægtigt argument over for de mennesker, som er nervøse for, at vi med nedkriminaliseringen kommer ud på en moralsk glidebane.

Det er jo ikke meningen, at vi her ved førstebehandlingen skal gennemgå lovforslaget i enkeltheder, men da det omfatter en række meget forskelligartede bestemmelser, vil jeg lige nævne et par ting i flæng: for det første afkriminalisering af afbetalingsunderslæb, dvs. videresalg af ting, som endnu ikke er fuldt afdraget, for det andet nedsættelse af aldersgrænsen for seksuel omgang til 14 år, og det vel at mærke uanset hvilket køn man plejer omgang med, og for det tredje afskaffelse af blasfemiparagraffer.

Fælles for de tre områder er, at man nu bringer loven i overensstemmelse med praksis. Det gælder selvfølgelig først og fremmest nedsættelsen af den seksuelle lavalder, som i de sidste år har været helt ude af takt med almindelige menneskers almindelige moralopfattelse og naturligvis også med unge menneskers almindelige seksualvaner.

Men der ligger langt mere i lovforslaget end det, der fremgår af de nye og de ændrede paragraffer. Generelt er det et pålæg til domstolene om at forlade det, som justitsministeren i et interview for nylig kaldte den hårde hånds kurs. Det gælder f.eks. i bil- og knallerttyverier, som jo tidligere gav ubetinget frihedsstraf, det gælder arbejdspladstyverier, det gælder socialbedragerier, checkmisbrug og butikstyverier. For samtlige lovovertredelser gælder det, at den mildere praksis allerede nu er påbegyndt, og der er i og for sig ikke tale om nogen epokegørende ændring; det, der er tale om, er at sætte skub i den nedkriminalisering, som allerede nu er indledt, og som fungerer i praksis.

Om butikstyverierne vil jeg lige sige det specielle, at justitsministeren i modsætning til de øvrige punkter i forslaget her ikke følger den arbejdsgruppe, som justitsministeriet har haft til at kulegrave disse ting. Ifølge arbejdsgruppen skulle offentlig påtale

[Birte Weiss.]

af tyveri fra f.eks. supermarkeder eller stor-
magasiner kun finde sted, når almene hen-
syn kræver det. Både ministeren og de
myndigheder, som har været hørt i sagen,
advare imidlertid imod en sådan ændring.
Man lægger vægt på den generalpræventive
virkning af at fastholde, at tyveri er ulov-
ligt, uanset hvor stor fristelsen har været.

Vi kommer nok ikke uden om at drøfte
det spørgsmål nøjere i udvalget, men jeg
kan sige, at jeg på ingen måde er uden for-
ståelse for ministerens argument. Vi må
nemlig samtidig være klar over, at butikshand-
delen nok i modsat fald vil gribe til
måske endda meget skrappe midler for at
undgå, at butikstyverierne griber om sig.

Selv om dette lovforslag drejer sig om en
ændret domspraksis, kommer vi ikke uden
om at tale penge. Der er nemlig en meget
nøje sammenhæng mellem det, vi taler om
nu, og den netop gennemførte lov om sta-
tens overtagelse af tilsynet med betinget
dømte. Meningen med den er jo, at antallet
af indsatte skal sættes ned, og at de pågæl-
dende personer i stedet kommer ind under
den frie kriminalforsorg, som efter den nye
ordning opererer med en merudgift på ca. 5
mill. kr.

Jeg vil derfor gerne spørge justitsministe-
ren, om han er indstillet på i takt med ned-
kriminaliseringen at skaffe betydelig flere
penge til kriminalforsorgen i frihed. Måske
kunne vi ligefrem få et tal på bordet under
drøftelserne her i dag.

Når jeg nævner det, er det, fordi vi jo
meget nødig skulle risikere, at den vigtige
del af kriminalreformen, som justitsministe-
ren lægger op til med dette forslag, bliver en
tolerant ramme, som reelt er uden indhold.

Af det, jeg her har sagt, skulle det vist
fremgå, at socialdemokratiet støtter forsla-
get, specielt hvis ministeren har penge at
have det i.

Hanne Budtz: Der har været talt meget
om afkriminalisering, og mange borgere har
fejlagtigt fået den opfattelse, at nu skulle en
del af disse forbrydelser, som er omhandlet
af forslaget om ændring af straffeloven,
være straffri; derfor er det godt, at man nu
anvender et bedre om end vel stadig ikke
helt korrekt ord, nemlig nedkriminalisering
— eller for at sige det kort og populært og

eksempelvis: tyveri er stadig strafbart. Men
under visse omstændigheder kan der anvendes
en mildere bedømmelse eller, som det
siges i betænkningen — lidt vanskeligere
forståeligt for andre måske — afdæmpning
af strafudmålingsniveauet.

Lovforslaget er som så mange andre un-
der denne regering fremkommet i jag og
hast. I betænkningen siger arbejdsgruppen,
at den har arbejdet under tidnød, i straffe-
lovrådets kommentar tales der om tidnød,
og selv i ministerens egen fremsættelsestale
tales der om tidnød, at man ikke har fået
tid til at forelægge de nyeste oplysninger
til høring på ny. Og dog foreslår ministeren
ikrafttræden til 1. juli d. å.

Det er rigtigt, at vi er enige i, at vi i vor
tid heldigvis ser anderledes, dvs. mere
humant, på bedømmelsen af personer i for-
bindelse med disse mindre berigelsesforbry-
delser. Efter statistikken at dømme, som
arbejdsgruppen har præsteret, har Danmark
dog det højeste antal varetægtsfanger i for-
hold til indbyggerantallet sammenlignet
med de vestlige lande, som vi gerne sam-
menligner os med, og det tredjehøjeste antal
indsatte i forhold til indbyggerantallet — og
langt, langt højere end f. eks. Holland og
Norge. Forholdet er her i landet i dag det,
at man ligefrem har køer af ventende dom-
fældte, der skal afsone; heller ikke vor fæng-
selskapacitet er altså tilstrækkelig i forhold
til de nuværende ventende.

Ved afgørelsen af ændringer i straffeloven
står jo hensynet på den ene side til beskyt-
telse af borgernes person og deres værdier
over for udstrækningen og arten af sanktio-
ner. Den arbejdsgruppe, der har udfærdiget
betænkningen vedrørende af- og nedkrimi-
naliseringsspørgsmål, har også beskæftiget
sig med vold og overfald, og jeg er glad for,
at ministeren ikke har medtaget ændringer
vedrørende dette; arbejdsgruppen gik ind
for i højere grad at tage betingede domme i
anvendelse over for lovovertrædere, der
havde begået forsætlig vold, og det spørgs-
mål hænger jo nok i høj grad sammen med
antallet af politifolk, der er til rådighed.

Nu var det jo et emne, der blev drøftet en
del under behandlingen af det foregående
lovforslag, men det er givet, det er så vigtigt,
at det er rimeligt at tage det op, så tit der er
mulighed for det, og jeg kunne godt have lyst
til at citere fra Nordvestavisen — et distrikts-

[Hanne Budtz.]

blad i København — fra den 28. februar 1973 et interview med formanden for Københavns Politiforening, Erling Christensen, som udtaler følgende:

„Danmark er blevet et voldssamfund med behov for flere politifolk, fordi den nuværende styrkes gennemsnitsalder er for høj. Det er simpelt hen horribelt at standse tilgangen af nyt personale i en periode med stigende arbejdsbyrde, når pensionering af 2.500 veteraner fra den anden verdenskrigs dage tilmed forestår i de kommende år.“

Det er jo også noget, vi peger meget på i det konservative folkepartis program „70-ernes folkeparti“, hvor vi udtrykkelig skriver følgende — det er af 15. november 1970:

„Det er derfor nødvendigt, at politiet er i stand til at fungere effektivt, så borgerne ikke føler sig fristet til selv at organisere beskyttelseskorps.“

Erling Christensen afviser blankt enhver tale om tillidskrise mellem politi og befolkning. Den eksisterer ikke, siger han og fortætter:

„Visse massemedier gør ihærdige forsøg på at skabe en sådan krise ved at præsentere folk, som vi har sat i spjældet, og som påstår, at der findes en tillidskrise, uden at de blive modsagt.“

I øvrigt drejer lovforslaget sig om butikstyverier, som det allerede er nævnt — og det må understreges, at vi i det konservative folkeparti er enige i, at sådanne stadig væk er straffbare — om afbetalingsunderslæb, hvor det indeholder en vis afkriminalisering, om brugstyveri og om checkmisbrug. Jeg er også enig i, at vi ikke skal gennemgå enkeltheder og enkelte paragraffer i lovforslaget.

Vi kan i princippet slutte os til lovforslagets indhold, altså en større mulighed for tiltalefrafald og betingede domme, men bemærker dog, at vi f.eks. i udvalget ønsker at drøfte, om det er rigtigt på forhånd at anvende et mildere syn på brugstyveri. Vi

er i det konservative folkeparti enige om et positivt syn på kriminalforsorg i frihed, og jeg henviser igen til vort program, der er fra 15. november 1970, hvor vi udtrykker det på følgende måde:

„Kriminalpolitikken må udformes, så vi uden at slække på beskyttelsen af borgerne mod lovovertrædere yder en aktiv kriminalforsorg, som bedre kan bidrage til at redde de mennesker, der har bragt sig i konflikt med straffeloven, tilbage til samfundet.“

Det er jo egentlig ejendommeligt, at lovforslaget under de to små beskedne bogstaver m.m., med mere, omfatter så store og vanskelige forhold som seksuel lavalder og blasfemi.

Om blasfemi kan jeg straks sige, at det konservative folkeparti absolut ikke kan medvirke til afskaffelse af den bestemmelse i straffeloven, der omfatter blasfemi. Det er rigtigt, at der ikke har været mange sager, som ministeren skriver i sin fremsættelsestale eller i bemærkningerne, men ministeren vil nok være enig i, at tidligere afgørelser har været af betydning for religiøse anskuelser, og vi havde sidste år her i tinget et lovforslag, der blev vedtaget i enighed, om forbud mod racediskriminering. Jeg synes, det er rimeligt at sammenligne de to forhold og sammenligne den respekt, vi alle skal udvise — og vil udvise naturligvis — for andre, med respekten for andres religiøse synspunkter, og vi ved jo aldrig, hvornår der i lighed med tidligere ubehagelige tider kunne blive behov for paragraffen igen. Ministeren får altså ikke det konservative folkepartis medvirken til afskaffelse af straffelovens § 140.

Endelig er der forslaget om nedsættelse af den seksuelle lavalder, også et stort og vanskeligt spørgsmål. Jeg kan sige, at vedrørende de homofiles forhold ønsker vi i hvert fald ikke på forhånd at være med til at ændre den nugældende aldersgrænse i loven, og det samme synspunkt har vi vedrørende heteroseksuelle forhold. Vi ønsker at beholde aldersgrænsen 15 år med det formål at

[Hanne Budtz.]

beskytte de unge kvinder på under 15 år; vi mener, det er en rimelig grænse. Jeg har med interesse læst bemærkningerne fra retslægerrådet, som jo nok peger på den tidligere fysiske modning hos pigerne i 12-14 års alderen, og det ved vi jo også om, men på den anden side tillige på, at den psykiske modning ikke følger med. Retslægerrådet har alene udtalt, at det

„ . . . alt taget i betragtning ikke finder fornødent grundlag for at udtale sig imod, at aldersgrænsen nedsættes fra 15 til 14 år.“

Det er naturligvis en begrænset anbefaling, og man kan jo også tænke sig, at hvis man nedsætter den, bliver det måske næste gang til 13 år. Nu er det jo ikke alene retslægerrådets opfattelse, der skal være afgørende for vor stillingtagen her; det er befolkningens opfattelse, altså en politisk afgørelse, det drejer sig om. Men jeg er da klar over, at det er et stort problem, for der er jo hensynet til de uønskede svangerskaber og adgangen til at få oplysning om svangerskabsforebyggende midler. Med de to synspunkter stillet over for hinanden tror vi, at en aldersgrænse på 15 år strafferetligt virker generalpræventivt, og håber det i hvert fald.

Til sidst dette: det skulle jo være helt overflødig at bemærke det, men et enkelt blad har bragt rygter til torvs om, at nu skulle — jeg tror ikke, det er en opfattelse, ministeren har — straffen for blodskam afskaffes. Det turde måske være overflødig at sige, at en sådan ændring vil vi være imod. Men vi må nu se nærmere på samtlige disse forslag i udvalget.

Nathalie Lind: Allerede længe inden dette forslag blev fremsat, har der jo været en stærk offentlig debat om den betænkning, der ligger til grund for lovforslaget, betænkningen om af- og nedkriminalisering.

Jeg vil straks sige, at jeg er glad for, at ministeren har undladt at fremsætte det mest omdiskuterede forslag i betænkningen, nemlig om nedkriminalisering af butikstyverier. Det er også bemærkelsesværdigt, at samtlige de myndigheder, der har været hørt om betænkningen, har taget afstand fra arbejdsgruppens forslag og har fremført, at såvel af generalpræventive grunde som for at sikre overensstemmelsen mellem straffe-

loven og den almindelige moralopfattelse i befolkningen er det af betydning at fastholde, at tyveri er strafbart, uanset under hvilke omstændigheder det begås. Det samme har straffelovrådet sagt. Jeg kan på min gruppes vegne sige: vi er helt enige heri. Udgangspunktet for enhver debat om disse spørgsmål må være, at ingen har lov til at tilegne sig ting, der ikke tilhører ham, og at samfundet, hvis det sker, må reagere herovertor, om fornødent med straf.

Derfor vil der jo ikke i dag blive nogen særlig heftig debat herom, men jeg vil gerne samtidig understøtte, at jeg tror, at når vi lovgiver her vedrørende straffe, skal vi være opmærksom på, at vi ikke lovgiver på en sådan måde, at vi krænker befolkningens retsbevidsthed.

Justitsministeren stiller nu forslag om, at vi skal søge gennemført en almindelig sænkning af strafudmålingens niveau, og dér foreslår man jo dels, som tidligere ordførere har nævnt, ændringer af de generelle bestemmelser i straffelovens §§ 285, 287 og 80. Det er visse specielle bestemmelser, man foreslår ændret, og endelig er der fremsat de forslag, som fru Hanne Budtz til sidst var inde på; det skal jeg komme tilbage til.

Jeg skal i al almindelighed om berigelsesforbrydelserne sige, at jeg egentlig beklager, at ministeren, selv om han ikke fremsætter forslaget om at nedkriminalisere butikstyverier, alligevel næsten konsekvent hele vejen følger enten arbejdsgruppen eller et mindretal. I et enkelt tilfælde stod stemmerne lige i straffelovrådet, straffelovrådets flertal har ministeren ikke følt sig tiltalt af.

De enkelte former for forbrydelser, som man nu vil foreskrive enten et og andet indhold af eller en anden straf for, skal jeg ikke knytte mange ord til, men der er et af punkterne, jeg føler trang til at sige noget om, og det er med hensyn til checkmisbrug. Herom udtaler ministeren, at han vil optage en forhandling med bankerne, og udtaler samtidig, at han er indforstået med det forslag, som arbejdsgruppen er kommet med, og mener, det vil være rimeligt; jeg har også set, at straffelovrådet går ind for det.

Jeg kan godt se, at forslaget er rimeligt, men jeg kan ikke se, at det er vidtgående nok. Jeg mener, vi skulle gå en anden vej; jeg mener, at ministeren ved forhandling med bankerne burde søge at opnå to ting.

[Nathalie Lind.]

For det første at ikke alene nye kontohavere, men også eksisterende kontohavere skulle anvende ID-kortet, at det skulle være forudsætningen for, at bankerne var forpligtet til at dække; ellers kommer vi ikke i virkeligheden de forbrydelser, der begås på dette område, til livs.

Endvidere mener jeg, det må være en nødvendighed, at vi kommer ind på, at kontohaverens navn trykkes på checkblanketten eller eventuelt nummeret fra ID-kortet. I hvert fald er der i den bank, jeg har forbindelse med, med et gummistempel anført nogle numre her, men det kan ikke være rimeligt, at vi ikke har sikret, at navnet er trykt på den. Vi har det på girokort, og jeg er overbevist om, at den værdi, som stjålne checkblanketter repræsenterer i dag — man siger, at kursværdien i Nyhavn er omkring 100 kr. pr. stk. — ville falde ganske betydeligt, jo mere vi besværliggjorde det at anvende disse stjålne blanketter. Dette er efter min mening en rigtig måde at nedkriminalisere på, og jeg hører meget gerne ministerens bemærkninger hertil. Jeg vil gøre opmærksom på, at man i Sverige efter indstilling fra handelens organisationer er gået med til, at der nu skal være trykt navn eller nummer på checkblanketterne.

Må jeg derefter sige et par ord om den anden del af lovforslaget, spørgsmålet om at nedsætte den seksuelle lavalder. Jeg har med stor interesse læst retslægerådets udtalelser her, og jeg er helt opmærksom på, at der naturligvis er sket en udvikling i de godt 40 år, der er gået, siden man i 1930 fastsatte 15 års alderen. Jeg har også den opfattelse, at det er forældrenes ansvar, der er meget afgørende i disse sager, men jeg kan alligevel ikke lade være med at stille det spørgsmål, om ikke den hidtidige regel har betydet en beskyttelse for mange unge. Hvis vi skulle gå ind i en vurdering af, om vi skal gå ned til 14 år, burde vi så ikke samtidig skærpe en anden regel, nemlig bestemmelsen i § 223, som taler om den, som ved groft misbrug af en på alder og overlegenhed grundet erfaring . . . Jeg nævner det som en mulighed, men helt principielt vil jeg gerne sige, at jeg undrer mig meget over, at ministeren har villet fremsætte et lovforslag med dette indhold for folketinget uden at give os den vejledning, som en udtalelse fra straffe-

lovrådet ville være. Fru Hanne Budtz nævnte jo nemlig, at disse forhold var dækket under ordene m. m., og jeg ser, at ministeren i fremsættelsestalen sagde, at det hastede, og selv om man dækker det ind under de små ord, er det vigtige og betydningsfulde ting, der er tale om her. Jeg må derfor sige, at vi må afvente vores endelige stillingtagen vedrørende dette spørgsmål, indtil vi har hørt straffelovrådet. Jeg går ud fra, at straffelovrådet er inkluderet i de myndigheder, ministeren taler om at høre.

Med hensyn til homoseksuelle forhold vil jeg også forbeholde mig at høre, hvad straffelovrådet mener. Det afgørende må være, om vi ved at nedsætte aldersgrænsen fra 18 år til en lavere grænse bringer nogle unge i vanskeligheder; vi må have disse ting nærmere belyst. Men jeg afviser ikke på forhånd, om vi kan finde frem til en fælles aldersgrænse for homoseksuelle og heteroseksuelle forhold.

Men én ting vil jeg have lov at sige undrer mig stærkt. Vi taler i tiden så meget, ikke mindst når vi taler om homoseksuelle forhold, om nødvendigheden af, at vi frigør os for eksisterende fordomme, og det er jeg helt enig i. Men hvordan stemmer det med, at man fortsat fra regeringens eller fra ministerens side kommer til folketinget med en lovparagraf, som uændret fra ældre tider anvender udtrykket om et homoseksuelt forhold: den, der øver kønslig usædelighed med en person af samme køn. Jeg beklager egentlig den holdning, dette er udtryk for, og det er tilmed en paragraf, som man foreslår ændret; endnu større anledning havde der været til at finde en mere nutidig formulering.

Hvad angår blasfemiparagraffen, finder jeg ikke ministerens argumentation for at ophæve den særlig overbevisende. Der er enkelte i min gruppe, som har den vurdering, at en straffebestemmelse næppe er det rette middel til at modvirke, at der offentligt drives spot med andres gudsdyrkelse. Jeg har ikke selv den opfattelse, men naturligvis må vi høre nærmere i udvalget om mulighederne for at få virkelige argumenter frem fra ministeren for, at vi skal ophæve denne paragraf, når man samtidig, som fru Hanne Budtz sagde, for nylig har indføjjet en bestemmelse om, at vi ikke må diskriminere. Det, jeg vil fremhæve her, er yderligere

[Nathalie Lind.]

det ekstra perspektiv, der er i sagen med det store antal fremmedarbejdere, vi har i landet. Jeg vil stille det spørgsmål: har vi tilstrækkelig tolerance til, at vi i vores holdning over for fremmedarbejderne og over for deres gudsdyrkelse kan give slip på denne straffebestemmelse?

Jeg kan sige, at vi fra venstres side vil deltage med interesse i udvalgsarbejdet. Vi vil være kritiske på flere punkter, og lede-tråden fra vores side vil være det, jeg næv-nede her i begyndelsen af min ordførertale. Vi ser gerne, at resultatet bliver en ændring af straffeloven, men vi fastholder, at vi ikke må lovgive på en sådan måde, at vi kommer i strid med retsbevidstheden i befolkningen. Der er yderligere at føje til — det får vi ikke lejlighed til at diskutere i dag, det bliver i næste uge — at vi også skal tage hensyn til offeret for forbrydelserne, men det får vi jo lejlighed til at vende tilbage til.

Else-Merete Ross: Det foreliggende lovfor-slag bygger på en arbejdsgruppes betænk-ning om foranstaltninger til nedbringelse af omfanget af de strafferetlige frihedsberøvel-ser og på straffelovrådets udtalelser angå-ende betænkningen.

Arbejdsgruppen hævder, at mængden af idømte frihedsstraffe overstiger fængselsvæ-senets kapacitet. Jeg mener ikke, at fæng-selsvæsenets manglende kapacitet i sig selv kan begrunde en nedsættelse af mængden af frihedsstraffe.

Det hævdes, at vi i sammenligning med andre lande anvender frihedsberøvende sanktioner relativt meget. Dette må deri-mod give anledning til overvejelse af, dels om tiden ikke er kommet til at unldate at belægge visse handlinger med straf, dels om vi i visse tilfælde kunne anvende andre sanktioner end frihedsberøvelse, og endelig, om længden af de frihedsberøvende straffe, der idømmes, ikke kunne gøres kortere, uden at de derved mistede deres generalpræ-ventive virkning.

I straffelovrådets udtalelse fremhæves, at en reduktion af frihedsberøvelse allerede er i gang, idet både antallet af tiltalefrafald så-vel som domstolenes anvendelse af betin-gede domme er stadig stigende. Når der al-ligevel har været ønske om yderligere at sænke strafudmålingsniveauet og begrænse

anvendelsen af frihedsberøvende foranstalt-ninger, hænger det nok sammen med, at fri-hedsberøvelsen anses for et større onde end i tidligere tider. Det hænger vel også sammen med den opfattelse, at det traditionelle fæng-selsmiljø frembyder risikomomenter for den indsatte, at afsoning af straf har begrænsede muligheder for at forbedre fangen og gøre hans stilling i samfundet bedre, når han løs-lades. Vi må erkende, at vor viden om be-handlingsbehov og behandlingsmuligheder over for de indsatte er begrænset. På den anden side må vi også erkende, at vi i hvert fald ikke foreløbig synes at have midler i hænde, der helt kan erstatte frihedsstraf.

Det foreliggende lovforslag er en del af den samlede kriminalreform, der bl. a. læg-ger vægt på en udvidet kriminalforsorg i frihed. Kriminalforsorg i frihed bør efter min opfattelse ikke udbygges hurtigere, end at der er menneskelige og økonomiske res-sourcer nok til at gennemføre for sorgen på en måde, så denne værdifulde form for for-sorg ikke risikerer at komme i miskredit el-ler blive en skuffelse. Med dette lovforslag fortsættes tendensen til sænkning af strafud-målingsniveauet, specielt med hensyn til de mindre berigelsesforbrydelser. Der gives et lovgivningsmæssigt grundlag for sænkning af strafudmålingsniveauet ved ændring af for-skellige paragraffer.

Jeg er meget tilfreds med, at ministeren ikke har fulgt arbejdsgruppens forslag om, at

„Ved tyveri af varer, som er udbudt til salg på en sådan måde, at de er let tilgæn-gelige for kunderne, finder påtale kun sted, såfremt almene hensyn kræver det.“

Ministeren gør ret i at fastholde, at tyveri er strafbart, uanset under hvilke omstæn-digheder det begås. Det er en del af vor al-mindelige moralopfattelse, at vi ikke må forgribe os på hinandens ejendom. Det prø-ver vi at lære vore børn. Det ville derfor have været overordentlig uheldigt, hvis mi-nisteren havde rettet sig efter arbejdsgrup-pens forslag.

Noget andet er, hvilken reaktion vi an-ender over for tyveriet. Der skal man kunne spille på hele registeret af mulighe-der. Her vil man vel også kunne bruge den nye formulering af § 80, hvorefter man ved straffens udmåling også tager hensyn til oplysninger om gerningsmandens person,

[Elsø-Merete Ross.]

sociale og personlige forhold, hans forhold før og efter gerningen og hans bevæggrunde til denne. Jeg ved godt, at ændringen hovedsagelig skal modvirke urimelig straffeskærpelse på grund af tidligere kriminalitet, men paragraffen er formet, så vidt jeg forstår den, med et socialpolitisk sigte, som jeg finder det meget vigtigt at få med. Der har ikke været enighed i straffelovrådet om denne ændring, hvorved man udelader henvisning til „foregående vandel“ og lovovertræderens „for dagen lagte forbryderiske sindelag“. Ministeren har fulgt mindretallet. Recidiv har hidtil været betragtet som en væsentlig udmålingsfaktor. Der er en udvikling i gang bort derfra. Denne udvikling ønsker mindretallet støttet i en lovgivningspolitisk beslutning ved ændring af § 80. Den nuværende formulering giver ikke noget naturligt udgangspunkt for, at dårlige personlige eller sociale forhold, som ikke mindst for de traditionelle straffelovovertræderes vedkommende er så hyppigt forekommende, kan tages i betragtning som formildende omstændighed.

Der tales af og til om straffesystemets sociale skævhed. I en artikel i bogen „Behandling som straf“ skriver professor Torstein Eckhoff, at denne udjævning næppe lader sig gennemføre ved hjælp af strengere straffe over for de lovovertrædere, der hører hjemme i de mellemste og højere sociale grupper. Han ville heller ikke finde det ønskeligt, men han mener, det ville være en god begyndelse at vise større mildhed, end vi gør, over for dem i samfundet, som stadig vandrer ud og ind af straffeanstalterne på grund af småtyverier, drukkenskabsforseelser o. lign. De repræsenterer ingen fare for samfundet, og der findes ringe anledning til at tro, at frihedsberøvelse gør dem selv eller andre bedre. Han tror også, vi bør være mere tolerante over for børns og unges strafbare handlinger.

I § 285 har man efter lovforslaget udeladt en 3-årig strafferamme i gentagelsestilfælde. Fortalerne for ændringen er godt klar over, at en konsekvens af at tage recidivrammen ud af paragraffen vil være en øget anvendelse af § 286, som har en strafferamme på 6 år, men man ser dette som en fordel, idet retten derved tvinges til i den enkelte sag at

overveje, om denne sag er egnet til at føres op i en højere ramme. Jeg ser en overensstemmelse mellem denne opfattelse og den mindre vægt, der efterhånden lægges på recidivet, og som også kommer til udtryk i den før omtalte § 80, som jeg finder sympatisk.

I § 287 har man ændret udtrykket forbrydelse „af særlig ringe strafværdighed“ til forbrydelse „af mindre strafværdighed“ og derved udvidet paragraffen til at omfatte et bredere antal af berigelsesforbrydelser. Medens nedsættelse af straffen til bøde eller hæfte nu er fakultativ, er anvendelse af bøde eller hæfte gjort obligatorisk, hvis de begærede forhold kan henføres under § 287.

Jeg forstår det praktiske i at nævne beløbsrammer for, om et forhold tænkes inddraget under den ene eller anden paragraf, men da betænkningen udkom, blev disse beløbsrammer i hvert fald misforstået i en sådan grad, at mange almindelige mennesker mente, at det nu nærmest var tilladt at tilegne sig varer i supermarkeder og stormagasiner, når bare ikke værdien var over 500-600 kr. I straffelovrådets udtalelse oplyses, at anklagemyndigheden ved tiltalefrafald agter at benytte en beløbsramme på ca. 800 kr. ved tyveri og en noget højere beløbsramme ved andre berigelsesforbrydelser. Jeg tror, det ville være praktisk, hvis det blev gjort befolkningen klart, at tyveri stadig er strafbart, og at tiltalefrafald ikke er ensbetydende med, at man ikke er kommet i forbindelse med retsmaskineriet.

Det er nødvendigt i udvalget nøje at drøfte disse paragraffer, og jeg har med det, jeg hidtil har sagt, ikke bundet det radikale venstre.

Det samme gælder betænkningens syn på visse forbrydelser som brugstyveri af motorkøretøjer og knallerter, arbejdspladstyveri og checkmisbrug. Når vi i udvalget behandler ministerens forslag om afbetalingsunderslæb, vil jeg bede om, at vi får kendskab til de tanker, som den nedsatte forbrugerkommission gør sig angående forholdene inden for afbetalingshandelen. Det burde måske endda overvejes, om den foreslåede ændring ikke skulle stilles i bero, indtil forbrugerkommissionens betænkning foreligger.

Lovforslaget indeholder også ændringer,

[Elsa-Merete Ross.]

der ikke har forbindelse med berigelsesforbrydelser. Jeg skal indskrænke mig til at nævne to.

Det foreslås, at straffelovens aldersgrænse for heteroseksuelt forhold nedsættes fra 15 til 14 år. Til de talere, der hidtil har været imod dette, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at aldersgrænsen, så vidt jeg er orienteret, i straffeloven fra 1866 var 12 år, og det er kvindeforeninger, der senere har argumenteret for, at den skulle op til de 15 år, så nu synes jeg altså, det er meget praktisk, hvis vi fik den ned til 14 år igen på grund af den fysiske udvikling hos pigerne. Det vigtigste for mig i denne ændring er, at det så bliver lovligt at give piger vejledning og give dem svangerskabsforebyggende midler. Der er derved mulighed for at hindre graviditet i en efter min mening alt for ung alder.

I bemærkningerne er givet en udmærket begrundelse for ligeledes at nedsætte aldersgrænsen for homoseksuelle forhold til 14 år. Jeg skal derfor nøjes med at takke ministeren for, at han finder det rettest at undergive homo- og heteroseksuelle forhold samme strafferetlige behandling og derfor ophæver den nugældende ulighed. For dem, der ikke skulle vide det, skal jeg oplyse, at en sådan ligestilling er gennemført i Holland for et par år siden, så vi begiver os ikke ud i noget fuldstændig enestående.

Jeg skal slutte med at tilsiige det radikale venstres velvillige behandling af forslaget i retsudvalget.

Ruth Olsen: Dette lovforslag indeholder jo mange gode ændringer, og vi er da glade for, at det trods alt nåede at komme i denne samling — for nu at begynde med det positive og lade skuffelsen og kritikken over det, der ikke er taget med i dette forslag, komme til sidst.

Jeg havde jo, for at sige det mildt, forestillet mig noget nok så revolutionerende, hvad angår nedkriminalisering af mindre berigelsesforbrydelser, i betragtning af den særdeles udmærkede betænkning vi fik om emnet for nogle måneder siden. Jeg skal dog nøjes med at beskæftige mig med nogle af de mange ændringer, der er i forslaget.

Hvad angår ophævelsen af bestemmelsen om, at der ved strafudmålingen skal tages hensyn til tidligere vandel, glæder det mig,

at justitsministeren har fulgt straffelovrådets mindretal, og så må man jo bare håbe, at det nu også vil påvirke retspraksis, at vi således lovgivningsmæssigt har udtrykt vor vilje til at komme bort fra de urimeligt lange frihedsstraffe, der idømmes for ganske små forbrydelser, så snart det drejer sig om tidligere straffede.

Jeg er også glad for, at vi holder op med lovgivningsmæssigt at pålægge dommerne ved strafudmålingen at vurdere styrken af menneskers forbryderiske sindelag. Det forudsætter en psykologisk indsigt, som man vist alligevel ikke forventer, at dommere kan leve op til. At de måske alligevel giver sig af med en sådan vurdering og desværre nok fortsat vil gøre det, det er så noget andet, men nu foreslås den primitivitet dog fjernet fra loven.

Man kan undre sig over, at hensættelse i særlig strafcelle først efter dette lovforslag skal medregnes i straffetiden. Det er jo ganske urimeligt, at man sådan administrativt har kunnet forlænge en straf med op til en tredjedel, men det er godt, at ændringen nu kommer.

Blasfemiparagraffens ophævelse hilser vi med stor tilfredshed, for de, der tror på Vorherre, de siger jo, han er almægtig, og så klarer han sig nok uden vort i forvejen så overbelastede retsbeskyttelsesapparat.

Hvad angår den seksuelle lavalder, så er spørgsmålet vel, om vi overhovedet behøver dette begreb. Det forekommer mig, at vi i andre paragraffer allerede har dækning for det, vi med denne bestemmelse sigter på, nemlig at undgå misbrug af personer, der på grund af umodenhed og andre forhold må beskyttes. Det kan man vanskeligt sætte en fast årsgrænse for. F. eks. en evnesvag pige på 17 år har sandsynligvis brug for mere beskyttelse end en vældig seksuelt moden pige på 13.

Om fjernelsen af den sidste rest af straffelovens diskriminering af de homofile er der kun ét at sige, ét ord, og det er „endelig“ og måske så lige også „tak“. Nu mangler vi altså bare at få fjernet udtrykket „kønslig usædelighed“ i paragraffen om homofile forhold; om heterofile forhold hedder det jo samleje i loven, og det må man vel også kunne bruge om de homofile forhold, men det er formodentlig bare en forglemmelse fra ministerens side. Nu hørte vi lige, at vi også

[Ruth Olsen.]

har venstres tilslutning til at få det ændret, så det får vi nok gjort i udvalget.

Det, der egentlig skulle have været den store bid i det foreliggende lovforslag, en nedkriminalisering på det berigelseskriminelle område, blev der jo desværre ikke meget ud af. Forslaget ligger milevidt fra det, som arbejdsgruppen i sin betænkning lagde op til, og spørgsmålet er, om de foreslåede småændringer overhovedet vil påvirke retspraksis. At ca. 90 pct. af de fængslede er indsat for berigelseskriminalitet, synes jeg er meget tankevækkende, for kun ganske få af dem er jo farlige i egentlig forstand; de har blot en del sociale problemer, og der kunne laves meget socialt hjælpearbejde for de enorme summer, det koster at holde folk indespærret. Når vi tillige ved, at det ikke er de lange frihedsstraffe, men nok så meget opklaringsprocenten, der virker præventiv, så havde en omfordeling af ressourcerne sikkert været det eneste rigtige. Vi fængsler alt for meget og alt for længe. Vi bygger stadig nye fængsler i stedet for at få skåret straffetiderne ned og finde på andre løsninger over for de små fisk, som vi i dag fængsler for tyveri af latterligt små beløb, som f. eks. 7 kr. 85 øre eller et par forårsruller, eller hvad det nu er.

Justitsministeren lover i bemærkningerne at give anklagemyndigheden instrukser om afdæmpning af strafudmålingsniveauet. Det er vi selvfølgelig glade for, men om det vil give virkelige ændringer, vil tiden jo vise. Vi kunne godt ønske os en politisk kontrol, dvs. en folketingets kontrol med anklagemyndigheden f. eks. på den måde, at vi årligt får en beretning fra rigsadvokaten om principsager og om sager, der viser en ændring af praksis.

Jeg er skuffet over, at man ikke i lovforslaget har taget problemet med checkbedragerierne alvorligere op, for det koster jo samfundet alt for meget, at bankerne ikke sørger for at have et bedre system. Vi kan så bare håbe, at justitsministeren får noget ud af sine forhandlinger med pengeinstitutterne, og resultaterne af disse forhandlinger formoder jeg, at vi vil få løbende underretning om i udvalget.

Til slut: hvor er det i trontalen lovede forslag om afkriminalisering af prostitution blevet af? Da SF fremsatte lovforslag om

det sidste år, var der principielt enighed om at gøre noget ved dette problem. Har jeg overset noget, eller er det rigtigt, at kriminalforsorgsudvalgets prostitutionsbetænkning ikke er kommet endnu? Jeg synes, det er meget beklageligt, at vi bliver ved med at udskyde en afkriminalisering på dette område.

I øvrigt tilslutter vi os helt og fuldt det foreliggende lovforslag og de intentioner, der ligger bag.

Thestrup: Jeg vil gerne gøre nogle få bemærkninger om berigelsesforbrydelserne. Jeg vil først sige, at jeg synes, at betænkningen vedrørende nogle af- og nedkriminaliseringsspørgsmål er et særdeles dygtigt arbejde. Vi står over for et arbejde, der er gjort færdigt i løbet af overordentlig kort tid. Når jeg tænker på den betænkning, vi havde i den foregående sag, hvor arbejdet havde taget 20 år, må jeg sige, at det er beundringsværdigt, det der er skabt her.

På et møde i Kriminalistforeningen blev der sagt, at der manglede modbelysning af problemerne, og det er rigtigt. Jeg vil ikke nægte, at sådan er det. Men der er jo i betænkningen samlet en stor mængde stof og indeholdt en række betragtninger, som jeg tror vi vil komme til i de kommende år at se hen til og uddybe yderligere.

Jeg kan sige, at jeg har også med stor interesse læst straffelovrådets udtalelser om betænkningen, og her har vi jo den modbelysning, som man jo nok kan sige, vi savner i betænkningen. Jeg skal da også gerne indrømme, at jeg — ikke mindst i modsætning til den sidste ærede taler, for jeg er konservativ af natur og også i opfattelse — på de fleste af de punkter, hvor straffelovrådet tager afstand fra betænkningen, er mest tilbøjelig til at følge straffelovrådet. Og da det jo i de fleste tilfælde også har været ministerens standpunkt, kan jeg stort set tilslutte mig det lovforslag, der her foreligger.

Jeg vil dog gerne sige, og det er også i anledning af noget af det, der blev sagt af den sidste ærede taler, at jeg finder egentlig ikke, at det er nødvendigt at ændre hverken § 80 eller § 285, stk. 1. Der vil alligevel blive taget og der er en adgang til at tage hensyn til den foregående vandel også i den nye bestemmelse; det er vel også naturligt at gøre det, og hvad § 285, stk. 1, angår, så gør

[Thæstrup.]

det jo ikke så megen skade, at strafferammen er noget højere. Det, der er det afgørende, er den praksis, som domstolene vil følge.

Jeg vil gerne nævne nogle yderligere ting, og jeg vil gøre det uanset at det er gjort nogle gange her, for det, vi siger her, har dog måske en vis betydning for at overbevise folk rundt omkring, og jeg tror, at de på dette område trænger til at blive overbevist. Jeg vil gerne først pege på de to tabeller 1 og 2 i betænkningen, hvorefter Danmark har en overordentlig stor procent fængslede pr. 100.000 indbyggere, større end de fleste andre lande i Europa, og jeg vil samtidig pege på, at denne meget stærke brug af frihedsstraf jo ikke har bevirket, at vi, hvad forbrydelser angår, har færre end andre lande. Snarest tværtimod. Heroverfor må det være naturligt at spørge, om en sådan stærk anvendelse af frihedsstraf er formålstjenlig. Virker den ikke snarere i modsat retning, virker den ikke snarere i retning af stigende kriminalitet? Gennem en række tabeller og eksempler viser betænkningen, at vi bruger frihedsstraf i videre udstrækning end rimeligt, både ved at gøre nogle fængselsstraffe længere end rimeligt og ved at bruge frihedsstraf, hvor betinget dom eller tiltalefravald med tilsyn ville gøre større nytte.

Jeg vil dernæst nævne, at frihedsstraffen er en ganske overordentlig dyr foranstaltning. Jeg tror, at vi under udvalgsbehandlingen må interessere os meget for dette problem, og jeg kan ikke lade være med at nævne, at det på det møde, jeg omtalte i Kriminalistforeningen, blev oplyst, at 100 personer, der sammenlagt havde stjålet for det dog forholdsvis beskedne beløb af 24.000 kr., uden at der forelå indbrud, uden at der forelå vold, og uden at man i de enkelte tilfælde havde været mere end én om det, havde fået en udmåling af frihedsstraf, der gik helt op på, når man lagde dem sammen i en lang række, 36 år, og som kostede den danske stat 1,6 mill. kr.

Jeg kan i tilslutning til dette nævne to af de domme, der er omtalt i betænkningen; det er nogle domme, der viser, hvor overordentlig stærkt, man er gået til værks. Den ene drejer sig om tyveri af en miniflaske sherry — jeg forstår, det er de små flasker,

vi får, når vi flyver og køber lidt spiritus — og så en dåseøl, det var de to ting, den pågældende havde stjålet, til en samlet værdi af 13 kr. Det gav 6 måneders fængsel. Og et andet tyveri, af en halv forårsrulle og en halv flaske rødvin, der blev vurderet til 20 kr., gav 3 måneders fængsel.

Det er rigtigt, at de begge to var sket ved et indbrud, og at begge tyvene havde været på den før, men der er alligevel ikke noget rigtigt forhold mellem forbrydelsen og straffen, og der er navnlig ingen rimelighed i de udgifter, som sådanne domme påfører vort samfund.

Jeg tror, at vi skal slå fast over for offentligheden, at det ikke på nogen måde drejer sig om at gøre tyveri straffrit. Det, der tilsigtes, er først og fremmest at anvende frihedsstraf og foranstaltninger i forbindelse med den eller i stedet for den — det, vi betegner som kriminalforsorgen i frihed — på en sådan måde, at vi får kriminaliteten bragt ned, og således, at vore ressourcer, og jeg vil sige vore knappe ressourcer, kan blive anvendt på en hensigtsmæssig måde netop til det samme formål.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg er glad for at kunne takke samtlige ordførere for en særdeles positiv modtagelse af dette lovforslag. Den kritik, der har været fremsat af enkelte ordførere, har været positiv, og det er jo også vigtigt, at man kommer frem med synspunkter, som afviger fra det lovforslag, der her er fremsat. Alligevel tror jeg, at der vil vise sig at være flertal for gennemførelsen af de fleste af lovforslagets bestemmelser. Men naturligvis vil også de kritiske bemærkninger, der er fremført, indgå i forhandlingerne, og her vil jeg erklære mig parat til en fordomsfri drøftelse af alle de ting, som er fremhævet.

Hvis jeg nu skulle knytte bemærkninger til de enkelte ordførere, ville det nok føre meget vidt, men lad mig gøre det ved at plukke enkelte ting frem. Jeg takker fru Birte Weiss for en meget positiv modtagelse. Hun understregede, som andre senere har gjort det, at der her er tale om at sætte skub i en allerede påbegyndt udvikling i retning af kortere frihedsstraffe for berigelsesforbrydelser. Hr. Thæstrup gik så vidt i sit forslag til sidst, at han sagde, at man vistnok ikke behøvede at ændre § 80 og §

[Justitsministeren.]

285, fordi retsudviklingen var på vej. Jeg tror alligevel, det er nyttigt, at vi giver mulighed for, at dommerne kan finde støtte i paragraffer i en lovgivning, som vi her kan se, der er fuld tilslutning til fra alle partiers side.

Jeg synes i den forbindelse ikke, jeg kan nære mig for at sige, at det er nok så interessant, at min fortræffelige forgænger hr. Thestrup, fandt det nødvendigt at understrege, at han er konservativ. Vel, jeg tør sige, at jeg håber, at der er mange i hr. Thestrups parti, der har lige så liberal en holdning, som hr. Thestrup har på dette specielle område. Hermed har jeg ikke foregribet noget med hensyn til de synspunkter, hr. Thestrup i øvrigt har på områder, der ligger fjernt fra det, vi her behandler.

Fru Birte Weiss rejste et bestemt spørgsmål, nemlig om vi var parat til at ofre det nødvendige på „kriminalforsorgen i frihed“. Det er det udtryk, man bruger, og det har også fundet udtryk derved, at staten har overtaget Dansk Forsorgsselskabs virksomhed. I den anledning vil jeg gerne sige følgende: Det fremgår af bemærkningerne til forslaget om statens overtagelse af tilsynet med betinget dømte, at udgiften til kriminalforsorgen for finansåret 1973-74 er beregnet til 23,9 mill. kr. Det er en merudgift på 5,6 mill. kr. i forhold til finanslovsforslaget. Gennemførelsen af det forslag, der er til første behandling i dag, vil stille øgede krav til den frie kriminalforsorg; merudgiften hertil forventes at blive 5 mill. kr. Som anført under behandlingen af forslaget om statens overtagelse af kriminalforsorgen mener medarbejdere i forsorgsselskabet, at disse 5 mill. kr. allerede vil medgå til en ajourføring af den fri kriminalforsorgs niveau i forhold til den udvikling, der på dette område er sket i de senere år. Jeg er ikke uenig heri og vil se med velvilje på forøget bevilling til kriminalforsorgen ud over de beløb, der er forudsat i de to lovforslag. Om sådanne merbevillinger vil kunne indpasses i de nuværende sparebestrebelsers, kan jeg ikke

afgøre på stående fod. Men jeg er sikker på, at det ville være både en klog og en rigtig investering.

Der er jo kommet bemærkninger fra forskellig side om, at man ikke kunne støtte, ikke uden videre i hvert fald, forslaget om at ophæve bestemmelsen om blasfemi. Jeg vil gerne i den anledning sige, at vi dog har sikret os, at vi har tilslutning fra kirkeministeriet, og jeg må måske have lov til at citere, selv om det er at gå i enkeltheder, et brev, som vi har fået fra kirkeministeriet; det lyder således:

„I anledning af justitsministeriets skrivelse af 6. februar 1973 angående ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi skal man efter stedfunden brevveksling med biskopperne meddele, at kirkeministeriet for sit vedkommende ikke skal udtale sig imod ophævelsen af den nævnte lovbestemmelse.“

Vi mener altså faktisk, at vi godt kan ophæve den, og det er da også min opfattelse, at den respekt for andres tro, den respekt for deres synspunkter, hvad enten de bygger på den ene eller den anden religion, der alene skal støttes på en straffelovbestemmelse, ikke er meget værd. Jeg tror, vi kan undvære en straffelovbestemmelse om dette spørgsmål.

Der har været tale om aldersgrænserne, og jeg synes, det er rigtigt, som fru Else-Merete Ross og måske også andre fremhævede, at det er da væsentligt, at man nu bliver i stand til uden at begå en lovovertrædelse at give vejledning til de unge kvinder på 14 år, som har behov derfor, og det er vel et stigende antal. Vi kan vel ikke se bort fra — i hvert fald støtter retslægerrådet den opfattelse — at der, siden vi fik den aldersgrænse, der er fastsat i den gældende straffelov, er sket en sådan udvikling, at kvinderne, ja, det gælder altså også mændene, at vi er tidligere kønsmodne, og så er det naturligt at følge denne udvikling op. Det er det, der nu stilles forslag om, det er såmænd ikke så revolutionerende.

Fru Nathalie Lind nævnede nogle forslag

[Justitsministeren.]

om formen for de forhandlinger, der bør føres med pengeinstitutterne om checkmisbrug. Jeg er glad for de forslag, fru Nathalie Lind her fremførte, jeg tror, de er nyttige, og vi skal da huske at gøre brug af de kloge anvisninger.

Udtrykket „kønslig usædelighed“ kan jeg godt se lyder lidt aparte, men der er sikkert mange udtryk i straffelovens mange paragraffer, som lyder aparte i dag, og vi har altså ikke haft prætentioner i retning af at foretage en sproglig revision af alle straffelovens bestemmelser. Men hvis man synes, det er rimeligt, at vi i denne forbindelse fjerner udtrykket og erstatter det med et mere nutidigt, er vi meget lydhøre heroverfor.

Jeg kan være enig i den vurdering, som er kommet til udtryk bl. a. fra fru Else-Merete Ross' side, at det er vigtigt, at vi bevarer den opfattelse, at tyveri er straffbart, at tyveri er i strid med gældende etik, og at tiltalefravald ikke er ensbetydende med, at man ikke har været i konflikt med gældende lov og gældende normer. Det kan jeg da personlig udmærket skrive under på.

I anledning af en bemærkning fra fru Ruth Olsen vil jeg gerne sige, at jeg kan ikke forestille mig, at der kan være nogen berettiget frygt for, at retspraksis, altså vore domstole, ikke vil følge den lovgivning, vi her prøver på at gennemføre. Som det er sagt fra anden side, er der vel tværtimod tale om, at man i adskillige retter har taget højde for de synspunkter, som findes heri. Nu vil vi så gerne have dem bedre underbygget.

Fru Ruth Olsen sagde også, at vi bygger stadig nye fængsler. Ja vel, men bedre, og forresten er det måske ikke helt korrekt at bruge flertalsformen. Vi har lige fået bevilning til at gå i gang med at bygge fængslet ved Ringe, ungdomsfængslet, og der er gået temmelig mange år, nemlig 60 år, siden vi byggede det sidste fængsel, så man kan ikke sige, at vi overanstrenger os. Derfor er de fængsler, vi har, måske også lidt for gammeldags og trænger til modernisering, og det arbejder vi på at gennemføre lidt efter lidt, efterhånden som der bevilges os penge til det.

Jeg synes, der er grund til at takke hr. Thestrup for den anerkendelse, han ydede den arbejdsgruppe, som har udarbejdet en

fremragende betænkning på prisværdig kort tid. Der er, som hr. Thestrup rigtigt påpegede, en betydelig forskel på den tid, det har taget at frembringe denne betænkning og så den, vi drøftede under det forrige punkt på dagsordenen.

Så vil jeg gerne understrege det, hr. Thestrup sagde, at vi har for stort et antal fængslede her i landet, stort i sammenligning med de lande, som vi ønsker at blive sammenholdt med, og at der er et væsentligt misforhold mellem de straffe, der udmåles, og skal vi sige kvaliteten af den berigelsesforbrydelse, der begås.

Jeg takker endnu en gang for modtagelsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler landbrugsministeren at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om udlån til yngre landmænd.

Der er foretaget ændring i følgende udvalg:

Det politisk-økonomiske udvalg:
Udtræder: Poul Hartling.
Indtræder: Nathalie Lind.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Landbrugsministeren (Ib Frederiksen): Herved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om udlån til yngre landmænd.

Efter at Danmark er indtrådt i EF, bliver landbrugets rentabilitet væsentlig forbedret, og regeringen finder derfor, at der ikke mere er tilstrækkeligt grundlag for at opretholde lovens driftstilskudsordning, som foreslås ophævet fra og med finansåret 1973-74.